

ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ: СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИ ЇХ ОЦІНКИ¹

доц. Школа В.Ю.,

студент гр. ІКТМ–41 Касьяненко Ю.В.

Сумський державний університет (Україна)

Багатогранність інвестицій, їх різноманітний характер та складність оцінки окупності потребує врахування ризикової складової при прогнозуванні їх ефективності. Світовий досвід свідчить, що країни не в змозі розвивати свою економіку без залучення та ефективного використання інвестицій [1]. Ризик – невід’ємна частина будь-яких інвестиційних операцій. Оцінка ризику посідає чільне місце у прийнятті інвестиційних рішень. Він тісно пов’язаний з отриманням прибутку (невід’ємна частина прибутку), ризик - це невизначеність, яка може призвести чи до втрат, чи до отримання більшого прибутку. Тож, менший ризик – менший прибуток; більший ризик – більший прибуток [2].

На сьогоднішній день тема інвестиційного ризику стає все більш актуальною, тож нею займаються вітчизняні та зарубіжні науковці. Серед найвагоміших досліджень слід виділити роботи таких вчених, як С.М. Ілляшенко, Т.В. Мацибора, О.М. Мозговий, О.Л. Усенко, А. О. Старостіна, Т.В. Майорова, Б. М. Щукін. та ін. Зазначені автори розглядали питання інвестиційного ризику, класифікацію, методи оцінки та регулювання. Незважаючи на велику кількість публікацій та досліджень у цій сфері, на даний час не існує єдиної думки щодо визначення сутності та видів інвестиційного ризику.

На шляху до глобалізації будь-яка компанія стикається з недостатнім забезпеченням матеріальними ресурсами, що спонукає до залучення додаткових коштів – інвестицій. Б.М. Щукін зазначає, «інвестиції завжди орієнтовані на майбутнє і тому пов’язані зі значною невизначеністю економічної ситуації та поведінки людей». Не врахувавши ймовірний ризик інвестицій та вклавши кошти у виробництво інвестор ризикує отримати менший прибуток ніж було передбачено, крім цього, існує ймовірність зазнати збитків.

Інвестиційний ризик – це ймовірність виникнення непередбачених фінансових витрат (зниження або повна втрата прибутку, витрати капіталу тощо) в ситуації невизначеності інвестиційної діяльності.

В економічній літературі розрізняють систематичний і несистематичний інвестиційний ризик. Систематичний ризик пов’язаний із змінами інвестиційного клімату на міжнародному рівні, тому врахувати його на рівні конкретного підприємства майже неможливо. Розглянемо несистематичний ризик, що притаманний конкретному об’єкту інвестування або діяльності конкурентного інвестора. Він залежить від внутрішніх факторів, що мають негативний вплив на інвестування, але наслідки значною мірою можна врахувати та запобігти [2].

Зміст ризику, як економічної категорії, обумовлює його основні функції, що виконуються в процесі підприємницької діяльності. Основна функція ризику полягає у створенні доходу, головними джерелами якого є інновації та реалізація здатності підприємця ризикувати [2].

Для кількісної оцінки рівня ризику найбільш доцільно використовувати принцип, який показує рівень можливих змін показників ефективності обраного проекту у разі несприятливих подій. На наш погляд, найбільш адекватними показниками в розрахунку ризику є показники середньоквадратичного відхилення (σ) та коефіцієнту варіації (v).

Даний коефіцієнт розраховується тоді, коли необхідно знайти величину ризику на одиницю результату, тобто для перевірки компенсування підвищеного ризику підвищеним доходом.

Отже, вивчення методик оцінки ризику інвестиційного проекту дозволяє приймати рішення щодо доцільності вкладання грошей у той чи інший проект, що допомагає інвестору уникнути прикрих збитків. Оскільки уникання ризику неможливе, то, на наш погляд, доцільно застосовувати наступні правила прийняття інвестиційних рішень:

¹ Робота виконувалася за рахунок бюджетних коштів МОН України, наданих на виконання науково-дослідної роботи № 53.15.01-01.15/17.3Ф «Методологія формування механізму інноваційного розвитку національної економіки на основі альтернативної енергетики»

– Інвестувати грошові кошти у виробництво чи цінні папери має сенс тільки якщо можна отримати чистий прибуток вище, ніж від зберігання грошей у банку, рентабельність інвестицій більше темпів росту інфляції, проект забезпечить стабільні грошові надходження;

– При врахуванні розглянутих критеріїв ймовірність вдалих вкладень та відповідно прибуток інвестора буде значно вищим.

Таким чином, перед тим, як інвестор прийме рішення необхідно перевірити чи задовольняє проект наступним критеріям: мінімальність ризику інвестиційних втрат, короткість строку окупності, стабільність надходжень, висока рентабельність, відсутність більш вигідних альтернатив.

1. Т. В. Майорова Інвестиційна діяльність: підруч. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
2. Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусєв О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 670 с.
3. Щукін Б. М. Аналіз інвестиційних проектів: конспект лекцій. — К.: МАУП, 2002. — 128 с.: іл. — Бібліогр.: с. 125.
4. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. Перероб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.

Школа, В.Ю. Інвестиційні ризики: сутність та методи їх оцінки [Текст] / В.Ю. Школа, Ю.В. Касьяненко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 170-171.